

FRANCZIA NYELVI SZÜNIDEI TANFOLYAMOK.

(Páris, Grénoble, Neufchâtel, Genf.)

A modern nyelvi szünidei tanfolyamok rendezésének szükséges voltáról ma már kár volna egy szót is vesztegetni. E tanfolyamokhoz fűzött várakozások teljesen beváltak, hasznuk nyilván való, a mit egyrészt az e tanfolyamokban résztvevők évenként növekedő száma tanúsít, de tanuskodnak a minden évben más-más külföldi egyetemeken rendezett újabb szünidei tanfolyamok. Legjobb és legbiztosabb alkalmat nyújtanak az illető nyelv gyakorlati használatának elsajátítására, megfelelő környezetben, kiváló tanárok vezetése mellett.

Ez évben ismét számos külföldi egyetem rendez ily tanfolyamot; de nem szándékunk mindannyit bemutatni, csupán a legismertebb francia nyelvi kurzusokat.

Legelső és leglátogatottabb az összes francia nyelvi kurzusok közt a párisi «Alliance Française» által minden évben rendezett tanfolyam, mely kiváló írók és tudósok, minők *Boissier, Claretie, Lavisse, Bréal, Paris, Leger*, stb., protektorsága alatt áll.

Az «Alliance Française» ez idén is két tanfolyamot rendez, az egyiket július, a másodikat augusztus havában. Az előadások az «École Coloniale» (avenue de l'Observatoire) nevű iskola nagy termében tartatnak.

A juliusi (július 1—31) kurzus előadásai:

Francia nyelv. Történeti francia nyelvtan, összehasonlítva a mai francia nyelvvel (8 óra), tanár: *Roques*.

Gyakorlati francia nyelvtan (8 óra), tanár: *Clement*.

Kiejtés és folyékony előadás (8 óra), tanár: *Raguet*.

Gyakorlati phonetika a kiejtés tanítására alkalmazva. Tanár: *Rousselot* abbé.

A francia hangok összehasonlító és gyakorlati tanulmányozása. Tanár: *Zund Burguet*.

Francia irodalom. A VII. századbeli francia irodalom (3 lecke). Tanár: *Jaquinet*.

A XIX. század irodalma (8 lecke). Tanár: *Doumic*.

Francia intézményekre és művészetre vonatkozó előadások. Francia politikai és közgazdasági intézmények (10 lecke). Tanár: *Deridou*.

A francia művészet története (11 lecke). Tanár: *Carl*. Ezen elő-

adásokkal a Louvreban, a Luxemburg palotában és a Trocaderoiban lévő múzeumok látogatása van összekötve.

Második kurzus (augusztus 1—31). A francia nyelvi, valamint a művészeti előadások teljesen egyeznek a júliusban tartottakkal, csak az irodalmiban van némi változás.

Igy *Roy* tanár (8 előadásban) a francia klasszikusokat fogja tárgyalni, míg *Doumic* tanár a XIX. század regényíróit és bölcsezeit fogja ismertetni. Minden előadásért 1 frank díj fizetendő; a gyakorlati előadásokért 50 centim. A ki a júliusi vagy augusztusi hónapokban tartandó összes előadásokban akar részt venni, ezért 55 frankot fizet; mind a két hónapért 100 frankot.

A párisi «Alliance Française» különben az ez ügyben hozzá intézett kérdésekre legkézségesebben válaszol; címe: 95 Rue de Grenelle.

Párisba kimenő honfitársainknak ajánlom, szerezzék meg dr. Kálmán, pécsi főreáliskolai tanár, «Francia Társalgó» című könyvét. E kis művecskében meg fognak találni mindent, mire útközben Franciaországba és Párisba való megérkezésöknél szükségük lesz.

A ki nem szereti Páris világvárosi roppant nagy zaját, szünidei tanulmányait Grénobleban is végezheti.

Grénoble — a francia Dauphiné fővárosa — rendkívül szép és egészséges vidéken fekszik. A grénobli egyetem tanárai egy pár év óta négy hónapon át (július 1-től október 31-ig) minden hónapban változó előadásokkal (naponként 3—4 óra előadás) szünidei kurzust rendeznek. A tanfolyamok igazgatója változik, így július hónapban *Chabert* — a jogi fakultás tanára, az augusztusi hónapban *Bessou*, szinte a jogi fakultás tanára, szeptember havában *Reymond Marcel*, a «Comité de Patronage des Etudiants étrangers» című egyesület elnöke és október havában *Morillot* egyetemi tanár lesz a kurzus igazgatója.

A nevezetesebb előadások július havában a következők lesznek: *Kísérleti pszichologia Franciaországban, Németországban és az Egyesült-Államokban* (tanítja: *Boirac*, az egyetem rektora).

Renan: «Souvenirs de jeunesse» cz. műve (tanár: De Crozalis, a jogi fakultás dékánja).

Lamartine regényei. (Tanár: Morillot.)

Fénélon «Telemaque»-jának philosophiája. (Tanár: Dumesnil.)

I. Napoleon Grénoble-ban. (Tanár: Chabert.)

A modern francia nyelv phoneticája. (Tanár: Colardeau.) *A francia mondatban egyszerűsítése.* (Tanár: Hauvette.)

Az 1875. év alkotmánytörvényei. Az 1789. év elvei. (Tanár: Beudant.) A francia szocializmus. (Tanár: Hitier.) A Rhöne völgyében található római emlékek (vetített képekkel). (Tanár: Collet.) A Dauphiné

hegységnek általános strukturája. (Tanár: *Kilian.*) *Barnave.* (Tanár: *Caudrillier.*) Voltaire szelleme, művei és befolyása. (Tanár: *Damas.*)

A művészet a Dauphinében. A jelenkor művészete (Grénoble város emlékeinek és múzeumának látogatásával egybekötve). (Tanár: *Rey-mond Marcell.*) Minden hónapban még gyakorlatok is tartatnak, melyek minden hónapban egyenlők. E gyakorlati órák tárgya lesz: Olvasás és kiejtés. (Tanár: *George.*) Nyelvtani gyakorlatok. (Tanár: *Cochet.*) Továbbá fordítások német, angol és olasz nyelvből francziára.

Az augusztus hónapban tartandó nevezetesebb előadások a következők lesznek :

Michel. (Tanár: *De Crozalis.*) *Francia semantika* (szójelentés-tan.) (Tanár: *Besson.*) *A francia köztársaságnak a munkásokra vonatkozó törvényei.* (Tanár: *Capitant.*) *A börtön.* (Tanár: *Cuche.*) *Modern francia költők.* (Tanár: *Brun.*)

A jelenkori francia regényírók (Daudet, Loti, de Maupassant, France Anatole.) (Tanár: *Conard.*) Modern festészet. Az impresszionista iskola. (Tanár: *Raymond Marcell.*)

Szeptember havában az előadások a következők :

A francia család. (Tanár: *Capitant*) *A Dauphiné ásványvizeti.* (Tanár: *de Porte.*) *A harmadik köztársaság színháza.* (Tanár: *Rabatel.*) *A köz- és a magánjótékonyosság Franciaországban.* (Tanár: *de Beylié*) *A Dauphiné hegyláncolata.* (Tanár: *Fernand.*)

Az október havi előadások ezek :

Chateaubriand d' *Outretombe* című művéről. (Tanár: *Morillot.*) *Franciaország udőrendszere.* (Tanár: *Balleydier.*) *A francia bank.* (Tanár: *Rebond.*) *A hygiénia Grénoble-ban.* (Tanár: *dr. Pegoud.*) *Jean Jaques Rousseau eredetisége, tanai, társadalmi befolyása.* (Tanár: *Damas.*) *Mounier.* (Tanár: *Caudrillier.*) *A népies játékok ethnológiája.* (Tanár: *Picaud.*) *A görög bölcsészek erkölestana.* (Tanár: *Sautreaux.*)

A szünidei tanfolyamon való részvételért 30 frank fizetendő, melyért hat hétig lehet bármely folyamot hallgatni, minden további két hétért még 10 frank, az összes három havi kursusért pedig 50 frank fizetendő. A részletes tudnivalók *Rey-mond Marcell* tanárnál (lakása: 4 Place de la Constitution, Grénoble) kérdezendők.

A svájczai intézetek is rendeznek minden évben ilyen szünidei tanfolyamot. Ezek között megemlítjük a Neufchâtel-ben lévő francia szeminárium által rendezett két tanfolyamot; az egyik tart július 15-től augusztus 10-ig, a második augusztus 12-től szeptember 7-ig.

Az első kurzusban előadásokat fognak tartani *Junod* és *Dessoulavy* tanárok. *About E.* «Le roi des montagnes» és *Sarcey F.* «Le siège de Paris» cz. munkáiról. Az 1870—71-diki francia-német háború, tartja: *Farny* tanár. *Le genie de Chateaubriand.* «A francia paraszt» *George*

Sand után, Histoire d'un merle — Alfred de Vigny-től, tartja : Zebrowszky tanár. Ezen előadásokon kívül 20—25. tagból álló csoportokból szavalati, kiejtési és nyelvtani előadások is tartatnak kiváló szakférfiak vezetésére alatt.

A második kurzusban Du-Bois és Dessoulavy tanárok magyarázni fogják Cyrano de Bergerac «Le gendre de M. Pairier» és «Nouvelles genevoises» című műveit, míg Du-Bois még külön Molière, Wigny és Musset műveit fogja ismertetni. Robert tanár a XIX. századbeli francia írók politikai életéről fog nyolcz előadást tartani. A gyakorlati előadások teljesen egyeznek az első kurzus előadásaival. A díj minden 64 előadásból álló kurzusért 25 frank. E tanfolyam iránt érdeklődők Dessoulavy, a szeminárium igazgatójánál nyerhetnek információt, ki még jó családokat is ajánl, hol az idegen teljes ellátást kap.

The last, not least megemlíttjük a *Genfben* 1901 július 16-tól augusztus 28-ig tartandó szünidei kurzust, mely talán az ilyenmű kurzusok között a legrégebb. Ezen Bouvier Bernát egyetemi tanár igazgatása alatt álló kurzus egy heti tantárgy beosztásának terve a következő:

Modern irodalom	1 óra
Klasszikus irodalom	1 „
Modern francia írók analitikai olvasása	1 „
Szónoklás	1 „
A francia nyelv methodikus tanítása	2 „
Lélektan és alkalmazott pädagogia	1 „
Stylisztika	2 „
Francia mondattan:	
Gallicizmusok	1 „
Kiejtési és beszélési gyakorlatok	2 „
Összesen:	12 óra.

A mi az egyes előadások czimeit illeti, ezekből kiemeljük a következőket:

A XIX. század színháza (6 óra). (Tanár: Bouvier.)

A francia moralisták (6 óra). (Tanár: Bouvier B.)

A XIX. századi kiváló írók műveinek analitikus olvastatás (6 óra). (Tanár: Bouvier B.)

Rhetorikai és vitatkozási gyakorlatok a legkiválóbb francia költők és prózairókművei felett (6 óra). (Tanár: Bouvier B.)

A francia nyelv tanításának módszere. a) Az idegen ajkuaknál alkalmazandó módszer. b) A jelenleg alkalmazásban levő módszer. c) A normális módszer (12 óra). Tanár: Zbinden J.

Lélektan és alkalmazott pädagogia (6 óra). Tanár: Mercier Henrik.

Stylisztikai gyakorlatok (12 óra.) A németajkúak részére: Balyt Károly, az angolok részére: Dufour Alfréd.

Franciaia mondattan: gallicizmusok (6 óra). Tanár: Mercier Henrik. Kiejtési- és beszédgyakorlatok (12 óra). Tanár: *Thudichum G.*

Ezen előadásokon kívül még Boud-Bovy Dániel tanár fog három előadást tartani a genfi festőkről. Ezen előadással a genfi muzeumoknak látogatása is egybe lesz kapcsolva.

Beiratási díj az egész kurzusra = 40 frank. A résztvevőknek Bouvier egyetemi tanár ad e kurzusról részletes fölvilágosításokat. A kik az ottani viszonyokról kellő információkat óhajtanak szerezni, legjobban teszik, ha a «Bureau du Comité, de patronage des Etudiants» (Genf Egyetem) vagy a «Bureau officiel des renseignements» (Genf 3 place de Bergues)-hez fordulnak. Ezen alkalommal mindazoknak, kik a genfi kurzuson részt venni óhajtanak, Truelsen tanárnak nemrég megjelent «Auf Studienurlaub in Genf» című művecskéjét ajánlom.*

Truelsen, ki maga is részt vett Genfben az 1898-ban tartott szünidei kurzusban, részletesen és érdekesen írja le ottani élményeit és tapasztalásait, leírja Genf kulturintézeteit a francia szemináriumban érvényben lévő módszereket, Genf városának lakás- és megélhetési viszonyait és könyvecskéjének végén a genfi szünidei kurzust ismerteti.

TÉRI JÓZSEF.

NÉPOKTATÁSI ADAT 1785-BŐL.

Népoktatásunk története nagyon töredékes; az intézkedések részletező adatai hiányzanak leginkább; az erdélyi népiskolák számát megközelítőleg össze tudnók állítani a XVIII. századról, de keletkezésük idejét, a tanítás tárgyait, a tanítók számát, ezeknek képzettségét, az eléjük szabott feladatok körét, a hiányokat, félszegségeket és sok egyéb nem tudunk megállapítani. Tehát örömmel jegyezzük föl a kisebb jelentőségű adatokat is.

Az erdélyi reform. főconsistorium mindig igyekezett a hatósága alatt állott népiskolák fejlődését előmozdítani; utasításokat adott ki időnként, később anyagi áldozattal is támogatta az iskolákat s híveit a tanítók megbecsülésére buzdította. — Mária Terézia és II. József idejében napirenden volt az iskolaügy. Ennek is lehetett befolyása arra, hogy a főconsistorium 1785-ben a népiskolák jobb karba helyezésére vonatkozólag korábbi intézkedéseire hivatkozva új rendeletet adott ki.

* Auf Studienurlaub in Genf. Erinnerungen und Betrachtungen von Oberlehrer Truelsen. Lückenwalde. Druck von G. Gutdeutsch.